

**O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLIIY TA'LIM, FAN VA INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI**

NAMANGAN DAVLAT UNIVERSITETI

**60112100-Milliy g'oya, ma'naviyat asoslari va huquq ta'limi
yo'nalishi bitiruvchilarining maxsus (majburiy) fanlar
bo'yicha attestatsiya sinovi**

DASTURI

2024/2025 o'quv yili

Tuzuvchilar:

M.P. Appakov

Respublika Ma'naviyat va ma'rifat markazi
Namangan viloyati bo'limi rahbari

E.O. G'apparov

NamDU "Davlat va huquq tarixi va nazariyasi"
kafedra mudiri, f.d.(PhD), dotsent

B.A. Talapov

NamDU "Davlat va huquq tarixi va nazariyasi"
kafedra professori, f.f.d.**Taqrizchilar:**

M.I. Ismoilov

Namangan Muxandislik qurilish instituti,
"Ijtimoiy fanlar" kafedra professori, f.f.d.

M.A. Akayeva

NamDU "Fuqarolik, jinoyat huquqi va protsessi"
kafedra mudiri, dotsent, y.f.n.

60112100- Milliy g'oya ma'naviyat asoslari va huquq ta'limi yo'nalishi bitiruvchilarining maxsus (majburiy) fanlar bo'yicha attestatsiya sinovi Davlat va huquq tarixi va nazariyasi kafedrasining 2025-yil 17 -yanvardagi № 6 -sonli majlisida muhokama qilingan hamda tasdiqqa tavsiya etilgan.

Kafedra mudiri

E. G'apparov

60112100- Milliy g'oya ma'naviyat asoslari va huquq ta'limi yo'nalishi bitiruvchilarining maxsus (majburiy) fanlar bo'yicha attestatsiya sinovi dasturi Namangan davlat universiteti Kengashining 2025-yil 30 -yanvardagi № 6 -sonli majlisida muhokama qilingan, tasdiqlangan.

Kengash kotibi

A.To'xtaboyev

I. UMUMIY QOIDALAR

1. 60112100- Milliy g'oya ma'naviyat asoslari va huquq ta'limi yo'nalishi bitiruvchilarining maxsus (majburiy) fanlar bo'yicha attestatsiya sinovi dasturi (keyingi o'rinlarda – **Dastur**) O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining 2024-yil 13-dekabrda 836-sonli qarori bilan tasdiqlangan "Oliy ta'lim tashkilotlari bitiruvchilarining yakuniy davlat attestatsiyasini o'tkazish tartibi to'g'risida"gi Nizom, Oliy va o'rta maxsus ta'lim vazirining 2021-yil 25-avgustdagi 365-sonli buyrug'i bilan tasdiqlangan "60112100- Milliy g'oya ma'naviyat asoslari va huquq ta'limi bakalavriat ta'lim yo'nalishining malaka talablari" (keyingi o'rinlarda – **Malaka talablar**) hamda Namangan davlat universiteti Kengashining 2021-yil 30-avgustdagi 1-sonli majlisida tasdiqlangan ta'lim yo'nalishi o'quv rejasining (keyingi o'rinlarda – **O'quv rejas**) majburiy fanlar blokidagi umumkasbiy va ixtisoslik fanlari o'quv dasturlari asosida tuzildi.

2. Maxsus (majburiy) fanlar bo'yicha attestatsiya sinovi (keyingi o'rinlarda – **Attestatsiya sinovi**) O'zbekiston Respublikasining oliy ta'limga oid qonun hujjatlarida belgilangan tartibga ko'ra, bitiruvchilarning Yakuniy davlat attestatsiyasi sinovlaridan biri hisoblanib, unda ta'lim yo'nalishi xususiyati, iqtidori va xohishiga ko'ra bitiruv malakaviy ishi yozish istagini bildirmagan, o'quv rejasidagi fanlarni va ta'lim dasturlarini to'liq o'zlashtirgan, belgilangan kreditlarni to'plagan hamda to'lov-kontrakt shartlarini to'liq bajargan bitiruvchi kurs talabalariga ishtirok etish uchun ruxsat beriladi.

3. Attestatsiya sinovi universitet Kengashi tomonidan tasdiqlangan 60112100- Milliy g'oya ma'naviyat asoslari va huquq ta'limi yo'nalishi o'quv rejasining majburiy fanlar bloki tarkibidagi umumkasbiy va ixtisoslik fanlar o'quv dasturlari asosida o'tkaziladi.

4. Attestatsiya sinovi fanlar mazmuniga qo'yiladigan talablar bilan bir qatorda, talaba tayyorgarligining Malaka talablarida bitiruvchiga qo'yiladigan umumiy talablarga javob bera olish darajasini aniqlashga yo'naltiriladi.

II. ATTESTASIYA SINOVI SHAKLI VA MUDDATI

5. 2024/2025 o'quv yilida 60112100- Milliy g'oya ma'naviyat asoslari va huquq ta'limi yo'nalishi bitiruvchilarining Attestatsiya sinovi – yozma shaklda o'tkaziladi.

6. O'quv yili yakuniga qadar Attestatsiya sinovi shakli o'zgartirilishi mumkin emas.

7. Attestatsiya sinovi universitet o'quv jarayoni grafigiga asosan, o'quv ishlari prorektori tomonidan tasdiqlangan muddatlarda o'tkaziladi va kamida bir oy oldin talabalarga yetkaziladi.

8. Attestatsiya sinovi Namaangan davlat universitetida, talabalar sig'imiga qo'yiladigan texnik talablarga mos, Attestatsiya sinovi shaklidan kelib chiqib jihozlangan o'quv xonalari (hudud)da o'tkaziladi.

III. ATTESTATSIYA SINIVI SAVOLNOMASI

9. Attestatsiya sinovi savolnomasi ta'lim yo'nalishi Malaka talablarining
- bakalavrlarning tayyorgarlik darajasiga;
  - kasbiy faoliyatga;
  - umumkasbiy va ixtisoslik fanlariga qo'yilgan talablarni qamrab oladi.

10. Attestatsiya sinovi savolnomasi ta'lim yo'nalishi O'quv rejasining majburiy fanlar blokida keltirilgan quyidagi umumkasbiy va ixtisoslik fanlar dasturlari asosida shakllantirildi:

1. Davlat va huquq tarixi

1. Davlat va huquq tarixi fanining predmeti, metodi va vazifalari
2. O'zbekiston va Qadimgi Sharq hududida qadimgi davlatlarning vujudga kelishi va huquqiy munosabatlarning shakllanishi
3. Yunoniston va Rim davlati va huquqi
4. Arab xalifaligining davlati va huquqi
5. IX–XIII asrlarda O'zbekiston hududida davlat va huquq
6. O'rta asrlarda Yevropa mamlakatlari davlati va huquqi (Fransiya, Germaniya va Buyuk Britaniya)
7. Mo'g'ullar hukmronligi davrida O'zbekiston hududida davlat va huquq
8. Amir Temur davlati va huquqi
9. Shayboniylar davlati va huquqi. O'zbek xonliklarining davlat tuzumi va huquqi
10. Yangi davr davlati va huquqi
11. Rossiya podsholigi mustamlakachiligi davrida O'zbekiston hududida davlat va huquq
12. Mustaqil O'zbekiston davlati va huquqi

2. Davlat va huquq nazariyasi

1. Davlat va huquq nazariyasi fanining predmeti va uning o'ziga xos xususiyatlari
2. Davlat tushunchasi va belgilari
3. Davlat funksiyalari tushunchasi
4. Davlatning shakllari tushunchasi va uning tarkibiy elementlari
5. Davlat mexanizmi tushunchasi, tarkibiy qismlari
6. Ijtimoiy munosabatlar tushunchasi
7. Eramizga qadar O'zbekiston hududida davlat va huquq
8. Qadimgi Misr va Bobilning davlati va huquqi
9. Qadimgi Misr huquqining asosiy belgilari
10. Qadimgi Yunon va Rim siyosiy tuzumining shakllanishi
11. Angliya huquqi manbalari

12. O'zbekiston Respublikasi milliy huquqiy tizimining shakllanishi

3. Konstitutsiyaviy huquq

1. Konstitutsiyaviy huquqning umumiy tasnifi, tushunchasi, predmeti.
2. Konstitutsiyaviy normalar, institutlar va ularning sub'ektlari.
3. Konstitutsiyaviy huquq manbalari.
4. Konstitutsiyaviy huquq fan sifatida.
5. Konstitutsiyaning prinsiplari va xususiyatlari
6. Konstitutsiyalarning turlari.
7. O'zbekiston Respublikasi davlat mustaqilligining e'lon qilinishi va yangi Konstitutsiyani qabul qilish zaruriyati.
8. Konstitutsiyaga o'zgartirish va qo'shimcha kiritish zarurati va tartibi.
9. Suverenitet tushunchasi.
10. Davlat tili; boshqa millatlarning tili, urf-odatlar va an'analarini hurmat qilinishi.
11. Konstitutsiya va qonunning ustunligi
12. Tashqi siyosatning konstitutsiyaviy asoslari

4. Milliy g'oya tarixi va nazariyasi

1. "Milliy g'oya tarixi va nazariyasi" fanining ob'ekti, predmeti, maqsadi va vazifalari.
2. Milliy g'oyaning shakllanish tarixi
3. Mustaqillik va milliy istiqlol g'oyasi: asosiy tushuncha va tamoyillar konsepsiyasi
4. Milliy g'oya tipologiyasi.
5. Milliy g'oyaning jamiyat hayoti sohalari bilan bog'liqligi.
6. Inson erkinligi, huquq va manfaatlarining milliy g'oyada aks etishi.
7. Milliy g'oya negizlarini asrab-avaylash, uni himoya qilish shart-sharoitlari va omillari.
8. Milliy g'oyada ma'naviy va moddiy hayot uyg'unligi.
9. Milliy g'oya - millatlararo totuvlik va hamjihatlikni ta'minlash omili.
10. Ma'naviyatga tahdidlarning oldini olishda milliy g'oyaga tayanish zarurati.
11. "Ommaviy madaniyat" ning milliy g'oyaga ziddligi, uning oldini olish shart-sharoitlari, omillari.
12. Dunyodagi mafkuraviy kurashlar sharoitida milliy g'oyaning zarurligi.
13. O'zbekistonda g'oyaviy ta'lim-tarbiya va targ'ibot-tashviqot institutsional tizimi.
14. O'zbekiston mustaqil demokratik taraqqiyotida milliy g'oyaga ehtiyojning ortishi.
15. O'zbekistonning xalqaro mavqeiini mustahkamlashda milliy g'oyaning o'rni.

5. Globallashuv asoslari

1. Globallashuvning salbiy va ijobiy jixatlarini.
2. Globallashuv ro'y berishining usul va vositalarini.
3. Globallashuvning millat xayotida namoyon bo'lish xususiyatlari.
4. Globallashuvga bozor munosabatlarining ta'siri.
5. Globallashuv va ilm fan, texnika taraqqiyoti masalalari.
6. O'zbekistan va jahon. O'zbekistan va BMT.
7. Globallashuv jarayonlari tizimida demokratiya.
8. Siyosiy jarayonlarning globallashuvi sharoitida milliy manfaatlar.
9. Iqtisodiy jarayonlarning globallashuvi sharoitida O'zbekiston manfaatlari.
10. Madaniy jarayonlarning globallashuvi sharoitida ta'lim tizimi oldidagi vazifalar.
11. Axborot texnologiyalari globallashuvning o'ziga xos xususiyatlari.
12. Globallashuv jarayonlarida millat va milliy o'zlikni anglash masalalari.
13. Globallashuvning ijtimoiy, ma'naviy-ma'rifiy taraqqiyotga ta'siri.
14. Sportning ijtimoiy-madaniy maqsadlariga rivojlantirishning global ahamiyati.
15. Din o'zaro aloqasining o'ziga xos xususiyatlari. Globallashuvning an'anaviy dinga ta'siri.

6. Etnomadaniyat

1. Etnomadaniyatga oid manbalar tavsifi.
2. Xalq o'yinlari etnomadaniyatning tarkibiy qismi sifatida.
3. Etnomadaniy jarayonlarning shakllanishida qadimgi davr folklorining ahamiyati.
4. Antik davr teatr san'atining vujudga kelishi.
5. O'zbek xalq milliy bayramlarining shakllanishi va rivojlanishi.
6. Oila va oilaviy munosabatlarning etnos rivojida o'rni.
7. Moddiy madaniy yodgorliklarda qadimiy diniy tasavvurlarning aks etishi.
8. Milliy o'z-o'zini anglashning milliy tiklanish bilan bog'liqligi.
9. Ekologik ongning etnomadaniyat bilan uyg'unligi.
10. Tarixiy etnik ongning badiiy adabiyot va san'at asarlarida aks etishi.
11. Millatlararo munosabatlarda mayda millatlar manfaatlarining himoya etilishi.
12. Toponimika etnik xotiraning muhim manbai sifatida.

7. Mehnat huquqi

1. Mehnat huquqi fanining predmeti, maqsad va vazifalari.
2. Mehnat huquqi tushunchasi.
3. Mehnatga oid ijtimoiy munosabatning tushunchasi va ularning turlari.
4. Mehnat huquqining funktsiyalari.
5. Mehnatga oid huquqiy munosabatlar tushunchasi.
6. Mehnat sohasida jamoat munosabatlarining vujudga kelish asoslari.
7. Mehnatga oid huquqiy munosabatlarning mazmuni, mehnatga oid huquqiy munosabatlarning ob'ekti va sub'ekti.

8. Jamoa shartnomasi.

9. Jamoa shartnomasi va jamoa kelishuvi tushunchasi, ahamiyati va asosiy maqsadi. Jamoa kelishuvlari.
10. Mehnat huquqida ish vaqti tushunchasi.
11. Ish kuni, ish smenasi va ish xaftasining tushunchasi va turlari.
12. Ish vaqtining normal va qisqartirilgan muddati, to'liqsiz ish vaqti.

8. Ma'muriy huquq

1. Konstitutsiyaviy huquqning umumiy tasnifi, tushunchasi, predmeti.
2. Konstitutsiyaviy normalar, institutlar va ularning sub'ektlari.
3. Konstitutsiyaviy huquq manbalari.
4. Konstitutsiyaviy huquq fan sifatida.
5. Konstitutsiyaning prinsiplari va xususiyatlari.
6. Konstitutsiyalarning turlari.
7. O'zbekiston Respublikasi davlat mustaqilligining e'lon qilinishi va yangi Konstitutsiyani qabul qilish zaruriyati.
8. Konstitutsiyaga o'zgartirish va qo'shimcha kiritish zarurati va tartibi.
9. Suverenitet tushunchasi.
10. Davlat tili; boshqa millatlarning tili, urf-odatlar va an'analarini hurmat qilinishi.
11. Konstitutsiya va qonunning ustunligi.
12. Tashqi siyosatning konstitutsiyaviy asoslari.

9. Xalqaro huquq

1. Xalqaro huquq tushunchasi.
2. Xalqaro huquq funksiyalari.
3. Xalqaro huquq sub'ekt tushunchasi.
4. Davlat — xalqaro huquqning asosiy sub'ekti.
5. O'zbekiston Respublikasi — xalqaro huquq sub'ekti.
6. Inson huquqlari tushunchasi.
7. Inson huquqlari jahon sivilizatsiyasining umum e'tirof etilgan qadriyati sifatida.
8. Inson huquqlari bo'yicha BMTning asosiy va yordamchi organlari, konvensiyalari va konvensiyaviy organlari.
9. Inson, shaxs va fuqaro tushunchalari.
10. Fuqaro tushunchasi va uning huquqiy maqomi.
11. Ayollar huquqi tushunchasi.
12. Bola huquqlarini himoya qilish.

10. Oila huquqi

1. Oila huquqi tushunchasi predmeti.
2. Oila huquqi maqsadi, vazifasi.
3. Oila huquqi bo'yicha nikoh tushunchasi va tuzish tartibi.
4. Nikohni xaqiqiy emas deb topish tartibi va shartlari.
5. Nikohni tugatilishi.

6. O'limni qayd etish tartibi, ism, familiyasi va otasini ismini o'zgartirish tartibi.
7. Er va xotinning mulkiy huquq va majburiyatlari.
8. Aliment huquq va majburiyatlarining umumiy qoidalar.
9. Aliment to'lash va undirish tartibi.
10. Er-xotinning aliment huquq va majburiyatlari.
11. Farzandlikka olish tushunchasi va uning huquqiy tabiati.
12. Vasiylik va homiylik tushunchasi, uni qo'llash tartibi.

11. Fuqarolik huquqi

1. Fuqarolik huquqi tushunchasi, predmeti, uslubi va funksiyalari.
2. Fuqarolik huquqining asosiy tamoyillari.
3. Fuqarolik huquqi tizimi, O'zbekistonda fuqarolik huquqining asosiy rivojlanish bosqichlari bilan bog'liq masalalar.
4. Fuqarolik huquqi manbalari tushunchasi va turlari.
5. Fuqarolik qonunlarining vaqt, hudud va shaxslar bo'yicha amalda bo'lishi.
6. Fuqarolik-huquqiy munosabat tushunchasi, turlari.
7. Fuqarolik huquqlari va burchlarining kelib chiqish asoslari, yuridik faktlar.
8. Fuqarolik huquqi sub'ekti sifatida fuqaro (jismoniy shaxs) tushunchasi.
9. Fuqarolik huquq layoqati tushunchasi, fuqarolar huquq layoqatining boshlanishi va tamom bo'lishi.
10. Davlat fuqarolik huquqining alohida sub'ekti sifatidagi tushunchasi va xususiyatlari.
11. Fuqarolik huquqi ob'ektlari tushunchasi, xususiyatlari.
12. Bitimlar tushunchasi va turlari, ularning muddatlari va shartli bitimlar.

12. Ma'naviyatshunoslik

1. Ma'naviyatning praksilogik mazmuni
2. Ma'naviyatning aksiologik tamoyillari
3. Ijtimoiy ong shakllari va ma'naviyat
4. Ilm fan va ma'naviyat
5. Ijtimoiy fanlar va ma'naviyat
6. Ma'naviyat tizimida dinning o'rni
7. Ma'naviyat va axloq
8. Ma'naviyat va adabiyot
9. Ma'naviyat va siyosat
10. Ma'naviyat va huquq
11. Ma'naviyat va mafkura
12. Ma'naviyat va milliy g'oya
13. Ekologik madaniyat va ma'naviyat
14. Globallashtirish va ma'naviyat
15. Ma'naviy hayotda axborotlashuv va modernizatsiya jarayonlari
16. O'zbekistonda ma'naviyatni ilmiy o'rganish va rivojlantirish bosqichlari
17. Milliy ma'naviyat rivojlanish konsepsiyasi: nazariya va amaliyot
18. Jahon ilm-fanida ma'naviyat masalalari
19. Erkin inson shaxsini yuksaltirish - ma'naviy tarbiyaning maqsadi

20. Mehnat tarbiyasi - ma'naviy tarbiyaning negizi
21. Axloqiy tarbiya
22. Estetik tarbiya
23. Siyosiy va huquqiy tarbiya
24. Ilmiy dunyoqarash va hayotga oqilona munosabatni shakllantirish muammolari
25. Milliy, jamoaviy va shaxsiy manfaatlarni muvozanatga keltirish va uygunlashtirish
26. Milliy identlik (ayniyat) va millatlararo munosabatlar madaniyatni yuksaltirish

13. Geosiyosat asoslari

1. "Geosiyosat" tushunchasi.
2. «Geosiyosat asoslari»ning asosiy manbalari.
3. Geosiyosat asoslarining shakllanishidagi ilmiy yondashuvlar.
4. «Geosiyosat asoslari»ning qonunlari.
5. X. Makinder tomonidan jahon siyosiy tarixining original va inqilobiy
6. g'oyasining ishlab chiqilishi – «Tarixning geografik o'zagi».
7. Ikkinchi jahon urushi yakunlarini evropa davlatlari mavqeiga ta'siri.
8. O'rta Osiyoda Angliya va Rossiya manfaatlari doirasining to'qnashuvi va uning asosiy sabblari.
9. Turkiston hududida vujudga kelgan dastlabki geosiyosiy bilimlar va
10. harakatlar
11. O'zbekiston hududidagi qadimiy davlatlar. SHarq va G'arb o'rtasidagi
12. iqtisodiy munosabatlar. Dovon-Xitoy munosabatlari.
13. Buyuk ipak yo'li. Kushon. Qang'-SHimoliy savdo yo'li.
14. Markaziy Osiyo regionidagi geosiyosiy jarayonlar
15. SSSR parchalanishining dunyoning siyosiy xaritasiga va kuchlar balansiga keskin ta'siri.

14. Jinoyat huquqi

1. Jinoyat huquqining tushunchasi
2. Jinoyat va javobgarlik tushunchalari
3. Jinoyat tarkibi
4. Jazodan ozod qilishning turlari.
5. Jinoyatda ishtirokchilik tushunchasi
6. Qilmishning jinoiyligini istisno qiluvchi holatlar tushunchasi va turlari
7. Voyaga yetmaganlar javobgarligining xususiyatlari
8. Tibbiy yo'sindagi majburlov choralari
9. Liberallashtirishning huquqiy asoslari.
10. Hayotga qarshi jinoyatlar
11. Jinsiy erkinlikka qarshi jinoyatlar
12. Tinchlik va xavfsizlikka qarshi jinoyatlar
13. Iqtisodiyot sohasidagi jinoyatlar.
14. Harbiy sohadagi jinoyatlar

15. Milliy g'oya targ'iboti texnologiyalari

1. Milliy g'oya targ'iboti texnologiyalari: predmeti, maqsadi va vazifalari
2. Milliy g'oya targ'ibotida ijtimoiy-gumanitar fanlarning tutgan o'rni va ahamiyati
3. Oliy ta'lim tizimida o'qitish texnologiyasi: mazmun-mohiyati, tuzilmasi va tasnifi
4. Milliy g'oya fanini pedagogik texnologiya asosida o'qitish nazariyasi
5. Milliy g'oya targ'ibotini takomillashtirishning asosiy omillari
6. Milliy g'oya targ'iboti samaradorligini oshirishning dolzarb vazifalari
7. Milliy g'oya targ'ibotida zamonaviy texnologik uslublar
8. Milliy g'oya targ'ibotida "Jamoatchilik bilan aloqalar"
9. Milliy g'oya targ'ibotida Ommaviy axborot vositalarining o'rni
10. Milliy g'oya targ'ibotida xalq og'zaki ijodida foydalanishning o'ziga xos usullari
11. Milliy g'oya targ'ibotida milliy-madaniy markazlarning o'rni va roli
12. Globallashuv jarayonida yoshlar ongiga milliy g'oyani singdirish texnologiyalari
13. Milliy g'oya targ'iboti texnologiyalaridan foydalanishning o'ziga xos jihatlari

16. Jamiyat va tarbiyaviy jarayonlar

1. "Jamiyat va tarbiyaviy jarayonlar" fanining predmet, maqsad va vazifalari
2. Inson bioijtimoiy mavjudot sifatida
3. Qadimgi dunyoda jamiyat to'g'risidagi fikrlarning rivojlanishi
4. Markaziy Osiyo mutafakkirlarining jamiyat to'g'risidagi qarashlari
5. Yevropada inson va jamiyatning mohiyati to'g'risidagi g'oyalar evolyutsiyasi
6. Hozirgi davrda shaxs va jamiyat taraqqiyoti muammosi
7. Jamiyatning ijtimoiy tuzilishi
8. O'zbekistonda huquqiy demokratik jamiyat qurilishining asosiy yo'nalishlari
9. O'zbekistonda ma'naviy yangilanish jarayonlarining asosiy masalalari
10. Tarbiya jarayonining mohiyati va mazmuni, qonuniyatlari va tamoyillari
11. Milliy tarbiya g'oyasining tarixiy asoslari va jamiyat taraqqiyotiga ta'siri
12. Milliy tarbiyaning mazmuni va uni takomillashtirish yo'llari
13. O'zbek oilasida milliy tarbiyani shakllantirishning o'ziga xos jihatlari
14. Ta'lim tizimida milliy tarbiyani amalga oshirish imkoniyatlari

17. Ekstremizm va terrorizmga qarshi kurashning ma'naviy-ma'rifiy asoslari

1. "Ekstremizm va terrorizmga qarshi kurashning ma'naviy-ma'rifiy asoslari" kursini o'rganishning ahamiyati
2. Ekstremizm va terrorizmning mohiyati va uning jamiyat barqarorligiga tahdidi
3. O'zbekistonda davlat va diniy tashkilotlar o'rtasidagi o'zaro munosabatlarning huquqiy asoslari
4. Vahhabiylarning yuzaga kelishi va uning asosiy g'oyalari
5. XX asrning ikkinchi yarmida terrorchi tashkilotlarning kuchayishi
6. Yaqin Sharqda terrorchi guruhlarining paydo bo'lish sabablari va kuchayishi

7. Xalqaro terrorizmning moliyaviy va iqtisodiy manbalari
8. Jahondagi yetakchi davlatlarning Markaziy Osiyo mintaqasidagi siyosiy va iqtisodiy manfaatlari
9. Markaziy Osiyodagi barqarorlikka tahdid solayotgan diniy ekstremistik va terroristik tashkilotlar
10. O'zbekistonning diniy ekstremizm va terrorizmni oldini olish va unga qarshi kurash borasida olib borayotgan siyosatining mohiyati
11. Diniy ekstremizm va terrorizmga qarshi kurashning xalqaro siyosiy-huquqiy asoslari
12. Xalqaro ekstremizm va terrorizmga qarshi ma'rifat bilan kurashishni sifat jihatidan yangni bosqichga ko'tarish borasidagi vazifalar

18. Milliy g'oya, ma'naviyat asoslari, tarbiya va huquq fanlarini o'qitish metodikasi

1. Milliy g'oya, ma'naviyat asoslarini o'qitish metodikasi kursining dolzarbligi.
2. Milliy g'oya fanini o'qitish jarayonining tarkibiy qismlari va ular o'rtasidagi aloqalar.
3. Milliy g'oya fanini o'qitish metodikasining boshqa fanlar bilan bog'liqligi.
4. Milliy g'oya darslarida qo'llaniladigan metodlarning uyg'unligi.
5. Milliy g'oya va ma'naviyat asoslari fanini o'qitish metodlari.
6. Milliy g'oya va ma'naviyat asoslari fani darslarida ko'rsatmali o'qitishning roli va hususiyatlari.
7. O'qituvchi va o'quvchilarning milliy g'oya bo'yicha turli ko'rsatmali qurollar bilan ishlash usullari.
8. Milliy g'oya fani o'qituvchisiga qo'yiladigan zamonaviy talablar.
9. Milliy g'oya darslarida o'quvchilarning bilim, malaka va ko'nikmalarini, tekshirish hamda baholash.
10. Milliy g'oya va ma'naviyat asoslari darslarida pedagogik va axborot texnologiyalardan foydalanish.
11. Milliy g'oyani o'rganishda masofali o'qitishning o'rni.
12. Milliy g'oya va ma'naviyat asoslari fani bo'yicha sinfdan tashqari olib boriladigan ishlar.
13. Huquq o'qitish metodikasining predmeti, maqsad va vazifalar.
14. Huquq fani darslarida manbalar va qo'shimcha adabiyotlar bilan ishlash.
15. Huquq fanlarini o'qitishda innovatsion texnologiyalarni tatbiq etish yo'llari.

IV. ATTESTATSIYA SINIVI NATIJALARINI BAHOLASH MEZONI

11. Attestatsiya sinivi bo'yicha talabalar bilimini baholash O'zbekiston Respublikasi Oliy va o'rta maxsus ta'lim vazirining 2018 yil 9 avgustdagi 19-2018-son buyrug'i bilan tasdiqlangan "Oliy ta'lim muassasalarida talabalar bilimini nazorat qilish va baholash tizimi to'g'risida"gi Nizom talablari asosida amalga oshiriladi.

12. Attestatsiya sinovi bo'yicha talabalar bilimini baholashda 5 baholik tizim qo'llaniladi.

13. Talabaning Attestatsiya sinovidagi natijalari quyidagi mezonlar asosida baholanadi:

Talaba mustaqil xulosa va qaror qabul qiladi, ijodiy fikrlay oladi, mustaqil mushohada yuritadi, o'z bilimlarini amalda qo'llash imkoniyatlarini ochib beradi, topshiriq (mavzu)ning mohiyatini tushunadi, biladi, ifodalay oladi, aytib beradi hamda topshiriq (mavzu) bo'yicha tasavvurga ega deb topilganda – "5" (a'lo) baho;

Talaba mustaqil mushohada yuritadi, o'z bilimlarini amalda qo'llash imkoniyatlarini ochib beradi, topshiriq (mavzu)ning mohiyatini tushunadi, biladi, ifodalay oladi, aytib beradi hamda topshiriq (mavzu) bo'yicha tasavvurga ega deb topilganda – "4" (yaxshi) baho;

Talaba o'z bilimlarini amalda qo'llash imkoniyatlarini ochib beradi, topshiriq (mavzu)ning mohiyatini tushunadi, biladi, ifodalay oladi, aytib beradi hamda topshiriq (mavzu) bo'yicha tasavvurga ega deb topilganda – "3" (qoniqarli) baho;

Talaba mazkur Dasturni o'zlashtirmagan, topshiriq (mavzu)ning mohiyatini tushunmaydi hamda topshiriq (mavzu) bo'yicha tasavvurga ega emas, deb topilganda – "2" (qoniqarsiz) baho.

14. Yozma ish tartibida o'tkaziladigan Attestatsiya sinovida har bir talabaga 5 (besh) tadan kam bo'lmagan savol (topshiriq)dan iborat yozma ish variantlari taqdim etiladi.

Har bir yozma ish variantida mazkur Dasturga kiritilgan fanlardan faqat bittadan savol (topshiriq) bo'lishi mumkin.

Talaba Attestatsiya sinovining har bir topshirig'i bo'yicha alohida baholanadi hamda umumlashtiruvchi baho ularni o'rtachalashtirish asosida shakllantiriladi va butun sonlarda qayd qilinadi.

Topshiriqlar bo'yicha baholar umumlashtirilganda kelib chiqadigan qoldiq sonlar matematik qoidalarga ko'ra yaxlitlanadi.

Yozma ish tartibida o'tkaziladigan Attestatsiya sinoviga 3 (uch) soat vaqt beriladi.

Yozma ish tartibida o'tkaziladigan Attestatsiya sinovi talabalar sig'imiga qo'yiladigan texnik talablarga mos o'quv xonalari (hudud)da o'tkaziladi.

15. Talaba baholash natijalaridan norozi bo'lgan taqdirda Attestatsiya sinovilari natijalari Komissiya tomonidan e'lon qilingan vaqtdan boshlab 24 (yigirma to'rt) soat davomida apellyasiya berishi mumkin.

Talabaning apellyasiya murojaati universitet rektori buyrug'i asosida tuziladigan Apellyasiya komissiyasi tomonidan 2 (ikki) kun ichida ko'rib chiqiladi va uning natijasi bo'yicha qaror qabul qilinadi.

V. ATTESTATSIYA SINOVI BO'YICHA TAVSIYA ETILADIGAN ADABIYOTLAR RO'YXATI VA USLUBIY KO'RSATMALAR

16. Dasturni o'zlashtirish bo'yicha foydalanishga tavsiya etiladigan adabiyotlar ro'yxati:

1. Davlat va huquq tarixi

1. Muhamedov H.M. Xorijiy mamlakatlar davlati va huquqi tarixi. 1-qism. Darslik. - T.: TDYU1, 2005. -280 b.
2. Muqimov Z. Chet mamlakatlar davlati va huquqi tarixi. - Toshkent.: Akademnashr, 2012.-508 b.
3. Odilqoriyev X.T. Davlat va huquq tarixi: IIV ta'lim muassasalari uchun darslik. -T.: IIV Akademiyasi, 2013.-380 b.
4. Muhamedov H.M. Xorijiy mamlakatlar davlati va huquqi tarixi. 2-qism. Darslik. - T.:TDYU1, 2005.-480 b.
5. Muhamedov H.M. Xorijiy mamlakatlar davlati va huquqi tarixi (Yangi davr davlati va huquqi). Darslik. III qism. - Toshkent: Toshkent davlat yuridik universiteti, 2018.-341 b.
6. Bluntschli J.K. The Theory of the State - Canada: Batoche books, 2000. - 491p.

2. Davlat va huquq nazariyasi

1. Odilqoriyev X. Davlat va huquq nazariyasi. Darslik. – Toshkent: Adolat, 2022. – 528 b.
2. Saydullayev Sh. Davlat va huquq nazariyasi. Darslik. –Toshkent: TDYU1, 2024. – 264 b.
3. Boshno S. The subject and the method of the Theory of Law and State // Law and modern States. 2015. –№6. – P. 69-82.

3. Konstitutsiyaviy huquq

1. Konstitutsiyaviy huquq: Darslik / X.T.Odilqoriyev, O'.X.Muxamedov, B.A.Saidov va boshq. Mas'ul muharrir SH.T.Ikramov. - T.: O'zbekiston Respublikasi IIV Akademiyasi, 2014.
2. Husanov O.T.Konstitutsiyaviy huquq. Darslik-2023 Toshkent Adolat, 2023. – 400 b.
3. Н.Жавлиев Н.Б. Хукукнинг моҳияти: анънавий ва замонавий назариялар. Ўқув қўлланма. .Т.: ТДЮИИ, 2010. - 96 б.
4. Нажимов М.К. Хукукий онг ва хукукий маданият. -Т.: ТДЮУ, 2018.-66 б.

4. Milliy g'oya tarixi va nazariyasi

1. Nazarov Q. Milliy istiqlol g'oyasi: asosiy tushuncha va tamoyillar. Oliy ta'lim muassasalari uchun qo'llanma. –T.:“Yangi asr avlodi”, 2001 yil.
2. Nazarov Q. Milliy istiqlol g'oyasi: asosiy tushuncha va tamoyillar. (o'quv qo'llanma). –T.: “Yangi asr avlodi”, 2002 yil.
3. Назаров Қ. Миллий истиклол ғояси: асосий тушунча ва тамойиллар. (Ўқув қўлланма). –Т.: “Янги аср авлоди”, 2002 йил.

4. Эргашев И. тахрири остида. Миллий истиклол ғояси (Ўзбекистон Республикаси Олий таълим бакалавриат босқичи учун дарслик). – Т.: Академия, 2005 йил.

5. Globallashuv asoslari

1. Jumaniyozov X.S., Sobirov M.A., Nigmanova U.B. Globallashuv asoslari. Monografiya. T.:2015
2. Politologiya. O'quv qo'llanma. Mualliflar jamoasi. Mas'ul muharrir prof. I. Ergashev. –T.: "O'AJBNT" Markazi, Abdulla Qodiriy nomidagi xalq merosi nashriyoti, 2002 yil.
3. Mirhamidov M.O'zbekiston: demokratik huquqiy davlat va fuqarolik jamiyati qurish yo'lida. –T.: Universitet nashriyoti, 2003 yil.
4. Otamurotov S. Globallashuv va millat. – T.: Yangi asr avlodi nashriyoti, 2008 yil.
5. Qahhorova Sh. Global ma'naviyat – globallashuvning g'oyaviy asosi. – T.: Tafakkur nashriyoti, 2009 yil.

6. Etnomadaniyat

1. Murodov M., Qorabaev U., Rustamova R. Etnomadaniyat. O'quv qo'llanma, – T.: Adolat, 2003 yil.
3. Ashirov A., Atadjanov SH. Etnologiya. – T.: TDPU, 2007 yil.
4. Ashirov A. O'zbek xalqining qadimiy e'tiqod va marosimlari. – T.:TDPU, 2007 yil.
5. Sobirova M., Xoliqov I. Etnomadaniyat. O'quv qo'llanma.-T.: "INNOVATSIYA - ZIYO", 2019 yil.

7. Mehnat huquqi

1. Mehnat huquqi. Mualliflar jamoasi. Darslik. –T.: Leson Press. 2022. – 492 b.
2. Maxamatov M. Rasulov J. Xalqaro mehnat huquqi. Darslik. –T.: TDYU. 2024. – 224 b.

8. Ma'muriy huquq

1. Nematov J.N. Ma'muriy huquq. O'quv qo'llanma. -T.: TDYU. 2023. – 352 b.
2. Gaziyeu K.J. Axroro A.A. Ma'muriy huquq. O'quv qo'llanma. -T.: TDYU. 2023. – 304 b.
3. Xojiyev E. Ma'muriy jarayon (ilmiy-nazariy qarashlar, qonunchilik tahlili, mavjud muammolar, isloh etish yo'llari). O'quv qo'llanma. -T.: Adabiyot uchqunlari. 2016. -276 b.
4. C. Муратаев, Б.Мусаев, Д.Артиков. Маъмурий ҳуқуқ ва процесс. Дарслик. ТДЮУ, 2020. - 420 b.

9. Xalqaro huquq

1. Xalqaro huquq. Mualliflar jamoasi. Darslik. –T.: TDYU. 2018. – 450 b.
2. Saidova L. Sulaymonova O. Xalqaro huquqqa oid atama va tushunchalarning glossariysi. –T.: YuMOM. 2016. -262 b.

10. Oila huquqi

1. F.M.Otaxo'jaev. Oila huquqi. Darslik. - T.: Cho'lpon, 2013.
2. D. Babajanova. Oila huquqi. Darslik. –T.: TDYU. 2024. – 116 b.
3. Ro'ziyev R.J. Topildiyev V.R. Choriyev M.Sh. Fuqarolik va oila huquqi. O'zbekiston Respublikasi Jamoat xavfsizligi universiteti. –T.: - 639 b.

11. Fuqarolik huquqi

1. Fuqarolik huquqi. Mualliflar jamoasi. Darslik. –T.: TDYU. 2021. – 192 b.
2. Fuqarolik huquqi. Mualliflar jamoasi. Darslik. –T.: TDYU. 2017. – 311 b.

12. Ma'naviyatshunoslik

1. Ma'naviyat. Asosiy tushunchalar izohli lug'ati. - T.: G'afur G'ulom nashriyoti, 2009 yil.
2. Jumaniyozov X.S., Sobirova M.A., Nigmanova U.B. Globallashuv asoslari. Monografiya. - T.: Navro'z, 2015.
3. Erkaev A. Ma'naviyatshunoslik. Monografiya. 1-2-kitob. - T.: Ma'naviyat, 2018.
4. Eynshateyn. A. Din va fan. Fan va din. "Tafakkur" 2014-15.

13. Geosiyosat asoslari

1. Жуманиёзов Х. С, Нигманова У. Б. Геосиёсат асослари. (услубий қўлланма). -Т.: -2017 йил.
2. Жуманиёзов Х.С. Нигманова У.Б. Глобаллашув асослари. Ўқув қўлланма. Т.-2020
3. Жуманиёзов Х.С., Расулова А.М. Экстремизм ва терроризмга қарши курашнинг маънавий-маърифий асослари. Ўқув қўлланма. Т.: - 2019.
4. Исаев Б. А. Геополитика: Учебное пособие. - СПб.: Питер, 2006. - 384 с: ил. - (Серия «Учебное пособие»), ISBN 5-469-00651-4
5. Тихонравов Е.В. Геополитика: Учебное пособие. - М.:ИНФРА-М, 2000. - 269 с.

14. Jinoyat huquqi

1. Jinoyat huquqi darslik. Mualliflar jamoasi. -T.: TDYU. 2021. - 304 b.
2. Ochilov X.R. Haydarov Sh.D. Shamsuddinov Z.Z. Jinoyat huquqi. O'quv qo'llanma. -T.: TDYU. 2021. - 172 b.
3. Matmurotov B.D. Jinoyat tarkibi bo'yicha kvalifikatsiya qilish masalalari. O'quv qo'llanma. – T.: Lesson press. 2019. – 104 b.
4. Ochilov X.R. Jinoyat huquqi (Umumiy qism) o'quv qo'llanma. - T.: Yuridik adabiyotlar Publish. 2022. - 176 bet.
5. Rustambayev M. O'zbekiston Respublikasi Jinoyat kodeksiga sharh. Umumiy qism. -T.: Adolat. 2016. - 608 b.

15. Milliy g'oya targ'iboti texnologiyalari

1. G'ulomov J. Tarbiyaviy korreksion faoliyatning yoshlarda moddiy va ma'naviy hayot uyg'unligini tarbiyalashdagi o'rni.-T.: TDPU, 2001 yil.
2. G'oya va mafkura.-T: Ijod dunyosi, 2002.
3. Markaziy Osiyo: g'oyaviy jarayonlar va mafkuraviy tahdidlar.-T: Ijod dunyosi, 2002.
4. Bugungi dunyoning mafkuraviy manzarasi.-T: Ijod dunyosi, 2002.
5. Milliy g'oya: targ'ibot texnologiyalari va atamalar lug'ati.-T.: "Akademiya", 2007.

16. Jamiyat va tarbiyaviy jarayonlar

1. Yazdonov U. Ijtimoiy falsafa. O'quv qo'llanma. SamDU. 2018.
2. Tillayev B. Tarbiya fani muammolari va unga an'anaviy hamda zamonaviy yondashuvlar. (O'quv qo'llanma). Namangan. 2022. – 180 b.
3. Ismoilov T. Tarbiya nazariyasi va amaliyotida falsafa, mafkura va amaliyot masalalari. (O'quv qo'llanma). Namangan. Usmon Nosir media.2022. – 210 b
4. E. G'apparov. Milliy tarbiya tarixi va nazariyasi. (o'quv qo'llanma). Namangan. 2022. – 432 b.
5. Talapov B. O'zbekistonda demokratiya va milliy demokratiya masalalari. Darslik. Namangan, 2023. – 231 b.
6. Qozoqov S. Shaxs va jamiyat. Uslubiy qo'llanma. Namangan. 2017. - 179 b.

17. Ekstremizm va terrorizmga qarshi kurashning ma'naviy-ma'rifiy asoslari

1. Жуманиёзов Х.С., Расулова А.М. Экстремизм ва терроризмга карши курашнинг маънавий-маърифий асослари. Ўқув қўлланма. Т. 2019.
2. Жуманиёзов Х.С. Нигманова У.Б. Глобаллашув асослари. Ўқув қўлланма. Т. 2020.
3. Жуманиёзов Х.С., Расулова А.М. Экстремизм ва терроризмга карши курашнинг маънавий-маърифий асослари. Т. 2017.
4. Лафасов. М. Экстремизм, терроризм тарихи ва мохияти.Т.: "Турон-Икбол" (ОТМлар учун ўқув қўлланма) 2013.
5. Лафасов М. ва бошқалар. Диний экстремизм миссионерлик ва халқаро терроризмга карши кураш (методик қўлланма) Т.: Алишер Навоий номидаги Ўзбекистон миллий кутубхонаси нашриёти. Т.: 2010.

18. Milliy g'oya, ma'naviyat asoslari, tarbiya va huquq fanlarini o'qitish metodikasi

1. D.Tojiboyeva A.Yoldoshev Maxsus fanlami o'qitish metodikasi T.2009
2. Ishmuhamedov R., Abduqodirov A., Pardaev A. Ta'limda innovatsion texnologiyalar. - T., 2008.
3. Методика правового воспитания и правового обучения. З.М.Гафаров, О.А.Каримова. -Т. Издательства. «Ўқитувчи» 1996.
4. Раҳматуллаев Т. Ўзбекистон халқлари ҳуқуқини ўрганишда археология материалларидан фойдаланиш. - Т.:Ўқитувчи, 1994.

5. Зиямухамедова С, Зиямухамедов Б. Новая педагогическая технология. - Т.: Абу Али ибн Сино. 2002.

17. Dasturni o'zlashtirish bo'yicha uslubiy qo'rsatmalar

Bu bandda ta'lim yo'nalishlari xususiyatidan kelib chiqib, mashq-masalalar yechish, amaliy xarakterdagi topshiriqlar uchun ijro etish, ko'rsatib berish, amalda bajarish bo'yicha uslubiy tavsiyalar, talablar keltiriladi.

VI. YAKUNLOVCHI QOIDALAR

18. Dasturda belgilangan qoidalar O'zbekiston Respublikasi qonunlari, O'zbekiston Respublikasi Prezidenti farmon va qarorlari, O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining, shuningdek ta'lim sohasidagi vakolatli davlat boshqaruvi organlari tomonidan qabul qilingan qoida va me'yorlarga zid kelsa, yuqori turuvchi organlarda belgilangan qoida va me'yorlar amal qiladi.

19. Dastur Universitet Kengashi tomonidan tasdiqlangandan so'ng, yakuniy davlat attestatsiyasi boshlanishidan uch oy oldin talabalar e'tiboriga yetkaziladi hamda universitetning rasmiy saytiga joylashtiriladi.

20. Fakultet dekanlari tomonidan bitiruvchi kurs talabalariga mazkur Dastur asosida tayyorgarlik ko'rish va maslahatlar berish uchun zarur sharoitlar yaratiladi.